

حرفه حسابداری در کنترل دولت

گفتگو با دکتر علی ثقفی

حسابداری

شرایط و موقعیت کنونی حرفه حسابرسی ایران را چگونه ارزیابی می‌کنید؟ به‌ویژه در قیاس با دیگر کشورهای جهان و در مقایسه با آرمانی که به‌عنوان اولین دبیرکل جامعه حسابداران رسمی ایران، برای آن داشته‌اید؟

دکتر ثقفی

پیشرفت حرفه حسابرسی طی چندسال گذشته به‌دلیل تحولات فکری در سازمان حسابرسی و جامعه حسابداران رسمی با توجه به محیط ایران خوب بوده، ولی کل محیط اجازه شفاف‌سازی بیشتر را نمی‌دهد.

بزرگترین و اصلی‌ترین هدف حسابداری و حسابرسی شفاف‌سازی وضعیت مالی و نتایج عملیات همه بازیگران محیط اقتصادی است. از آنجا که اقتصاد ایران دولتی است و از طرفی حرفه حسابداری نظیر بسیاری از خدمات در کنترل (برنامه‌ریزی، سازماندهی، اجرا و ارزیابی) دولت است. از این رو، تلاشهای حرفه و دانشگاه تنها تا حدی پیش می‌رود که دولت بخواهد. علاوه بر این، ارتباط حرفه با خارج بسیار بسیار ضعیف است. بنابراین

آقای دکتر علی ثقفی چهره علمی شناخته‌شده‌ای هستند که از پیشکسوتان رشته حسابداری و حسابرسی ایران به‌شمار می‌آیند و نقش چشمگیری در توسعه رشته حسابداری در دانشگاه‌های کشور داشته‌اند.

ایشان دارای تألیفات و مقاله‌های متعدد معتبر علمی بوده که پژوهشهای علمی متعددی نیز توسط دانش‌پژوهان دوره دکتری حسابداری به راهنمایی ایشان انجام شده است.

دکتر ثقفی در آغاز کار جامعه حسابداران رسمی ایران، به‌عنوان اولین دبیرکل این جامعه در راهاندازی و توسعه جامعه مشارکت داشتند. ایشان پایه‌گذار انجمن حسابداری ایران است و اکنون نیز ریاست هیئت‌مدیره انجمن را به‌عهده دارند.

چون اقتصاد ایران

دولتی است

اعتبار هر

مرجع حرفه‌ای

که

در کنترل دولت باشد

به دست دولت است

اجرای عملی خدمات حرفه‌ای و در نهایت ارزیابی عملکرد حرفه به‌طور کلی در دست دولت است، از این‌رو، راهبرد و برنامه‌های تشکیلات حرفه‌ای همان چیزی است که دولت خواسته است. در صورت اعطای استقلال به حرفه، افراد لایق بیشماری هستند که نیازهای حرفه‌ای را می‌شناسند و برنامه راهبردی را می‌دانند.

سپاس

کشور تا چه اندازه به یک حرفه حسابرسی قوی و پایدار نیاز دارد؟ چه راهکارهایی برای توسعه حرفه حسابرسی ایران پیشنهاد می‌کنید؟

دکتر ثقفی

حسابرسی صورتهای مالی تنها یک کار حرفه‌ای روتین شده است. اگر به عملکرد مؤسسه‌های حرفه‌ای بزرگ دنیا نظری بیندازیم درمی‌یابیم که حسابرسی صورتهای مالی فقط چند درصد از کل عملکرد را دارد. بیشتر فعالیت مؤسسه‌های حرفه‌ای شامل مشاوره‌های سطح بالای مالی برای اجرای طرحهای بزرگ سرمایه‌گذاری، برای کنترل‌های داخلی، تقویت حسابرسی داخلی، طراحی سیستمهای تأمین مالی، پیاده کردن برنامه‌ریزی منابع بنگاه (ERP) و غیره است و صنایع بزرگ ایران که دست دولت است نیاز مبرمی به این خدمات دارد.

نسبت به آنچه در خارج می‌گذرد، عقب‌افتاده هستیم.

سپاس

اعتبار مراجع حرفه‌ای حسابرسی کشور را چگونه ارزیابی می‌کنید؟ آیا از اعتبار کافی برای حل مسائل حرفه‌ای برخوردارند؟

دکتر ثقفی

چون اقتصاد ایران دولتی است، اعتبار هر مرجع حرفه‌ای که در کنترل دولت باشد، به دست دولت است. دولت می‌تواند با صحنه گذاشتن به حرفه اعتبار آنها را بالا ببرد و برعکس.

به عبارت بهتر، حرفه حسابرسی مستقل نیست. از این‌رو، نمی‌توان اعتبار آن را برای حل مسائل ارزیابی کرد و در عین حال حرفه متشکل از افراد تحصیل کرده در سطح بالاست و در صورت استقلال به راحتی می‌تواند اعتبار لازم را کسب و در کل مسائل مشارکت داشته باشد.

سپاس

آیا راهبرد و برنامه‌های تشکیلات حرفه‌ای حسابرسی کشور نیازهای حرفه حسابرسی را پاسخ می‌دهد؟ چه کاستیهایی دارد؟

دکتر ثقفی

همانطور در پاسخ به سئوالهای قبلی اشاره کردم که حرفه به لحاظ برنامه‌ریزی، سازماندهی،

وضعیت به همین روزی است که دچار آن هستیم.

سپاس

آخرین پرسش ما درباره انجمن حسابداری ایران است که جنابعالی دبیر کلی آن را به عهده دارید. انجمن چه نقشی در توسعه حسابرسی کشور و چه برنامه‌هایی برای آن دارد؟

دکتر ثقفی

دولت تدبیر و امید، اگر مشروعیت قدرت خود را باز تولید کند و نهادهای اجتماعی از جمله تشکلهای حرفه‌ای رضایت‌مندانه اعمال حاکمیت را بپذیرند، بدین معنی است که دولت توانسته تصمیمهای عقلانی بگیرد. در خصوص حرفه حسابداری (حسابرسی) نیز انتظار می‌رود تصمیمها عقلانی باشد و مسائل به بن بست نرسد. وظیفه انجمن بیان مسائل است، وظیفه و مسئولیت دولت بررسی عاقلانه و تصمیم‌مدبرانه است.

سپاس

از شما برای پذیرش دعوت مجله سپاسگزاریم و برایتان سال خوبی را آرزو می‌کنیم.

متأسفانه ما در این خصوص ضعیف هستیم. چون اقتصاد غیررقابتی است، در این‌گونه خدمات عموماً ضعیف عمل می‌کند.

بدیهی است اجرای واقعی اصل ۴۴ می‌تواند راه حلی برای بیشتر این مسائل باشد.

سپاس

در شرایط کنونی چه عواملی بر توسعه فرهنگ حسابداری و حسابرسی در کشور اثر تعیین‌کننده دارد؟ و چگونه می‌توان جایگاه و ضریب نفوذ حسابرسی در کشور را ارتقا داد؟

دکتر ثقفی

اگر دولت به حرفه اهمیت لازم را بدهد و به آن هویت بدهد بی‌شک جایگاه حرفه بالا می‌رود و ضریب نفوذ حسابرسی زیاد می‌شود. رسمیت دادن به حرفه و اعطای قدرت (شهامت) بیان مشکلاتی که حساب‌رسان آنها را کشف می‌کنند، ضریب نفوذ را بالا می‌برد.

به عبارت ساده‌تر، افراد حرفه‌ای ایران چه خصوصی و چه دولتی، شایستگی لازم را دارند ولی استقلال لازم را ندارند؛ استقلال به معنی شهامت گزارش آنچه در رسیدگیها کشف شده در متن اصلی گزارش حسابرسی و نه در حاشیه‌ها برای در رفتن از مسئولیت.

دولت باید حمایت بی‌چون و چرا از حساب‌رسان داشته باشد و گرنه

اگر دولت
به حرفه اهمیت لازم
را بدهد و به آن
هویت بدهد
بی‌شک
جایگاه حرفه
بالا می‌رود
و
ضریب نفوذ
حسابرسی
زیاد می‌شود